УДК 811.111'373.7

ФУНКЦІЇ БІБЛЕЇЗМІВ У ПРОМОВАХ ДЖОРДЖА БУША-МОЛОДШОГО

Вікторія Четайкіна

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000;
e-mail: vikapppp@rambler.ru

Проаналізовано прагматичні функції біблеїзмів у промовах сорок третього Президента США – Джорджа Буша-молодшого, а також майстерне використання ним Біблії як прецедентного тексту. Висвітлено прагматичні функції біблеїзмів, вжитих без жодних змін, трансформованих біблеїзмів та власних назв біблійного походження, що простежуються у першій та другій інавгураційних промовах Джорджа Буша-молодшого.

Ключові слова: біблеїзми, прецедентний текст, мовна особистість, цитування, прагматика, риторика.

Мета нашої розвідки – дослідити прагматичну функцію біблеїзмів у промовах сорок третього Президента США Джорджа Буша-молодшого.

Основна книга християнства – Біблія – упродовж віків посідає найважливіше місце в культурному розвитку людства. Святе Письмо слугує невичерпним джерелом для розвитку мов та літератур світу, а біблійні вислови та образи глибоко увійшли в народну ментальність. Мова Святого Письма становить значний інтерес для філологів та культурологів. Попри те, що кожен читач сприймає багаторазово трансформований біблійний текст по-своєму, ця Книга Книг віками несе світу християнські істини, через неї ми отримуємо послання від Бога. Це стає можливим завдяки унікальній текстовій організації Біблії, що є складною та багаторівневою [6, с. 41].

Святе Письмо значною мірою вплинуло і на розвиток різних аспектів англійської мови, а саме – алфавіту, писемності та літератури [12, с. 135], а використання біблеїзмів у ній стало загальнокультурною традицією.

Термін "біблеїзм" має різноманітні трактування в науковій літературі. На думку Н. В. Черкас, "термін *біблеїзм* об'єднує лексеми, фразеологізми (номінативні, номінативно-комунікативні і комунікативні) та цитати, що прямо або опосередковано походять із Біблії" [11, с. 16]. Згідно з А. Біріхом та Й. Матешичем, біблеїзми – це ті мовні одиниці, що перейшли до тексту-приймача з Біблії, або ті, на які вплинула її семантика [2, с. 41]. У "Словаре лингвистических терминов" знаходимо дефініцію цього терміна: "біблеїзм – біблійне слово або вислів, що вживається у загальній мові" [1, с. 66]. "Лексикон загального та порівняльного літературознавства" пропонує таке визначення: "біблеїзм – це слово чи вислів із Біблії" [8, с. 68].

© Четайкіна В., 2013

Дивно, що в багатьох лексикографічних джерелах немає терміна "біблеїзм", зокрема, в "Лингвистическом єнциклопедическом словаре" [9, с. 74], "Енциклопедії сучасної України" [3, с. 619], "Словнику української мови" [10, с. 172, 173]. Тож, виходячи з суті цього терміна, подаємо власне визначення біблеїзму як слова, фразеологічної одиниці чи власного імені, які вживають у тексті Біблії, і, отже, в їхню семантичну структуру під впливом контексту входять семи "зв'язок з Богом", "величність, урочистість". Водночас враховуємо, що до біблеїзмів належать вислови з пейоративною конотацією, наприклад, *cast pearls before swines*.

Особливе місце посідає Святе Письмо в США. Майже всі новообрані президенти приносили присягу, текст якої передбачений Конституцією США, кладучи руку на Біблію та виголошуючи звернення до Бога. Уперше це зробив перший Президент США Джордж Вашингтон 30 квітня 1789 року.

У своїх промовах американські президенти неодноразово використовували біблійні мотиви з прагматичною метою. Як відомо, перша поправка до Конституції США, прийнята 15 грудня 1791 року, проголошує відокремлення церкви від держави, яке батьки-засновники вважали забороною на встановлення державного віровизнання. Оскільки у США живуть представники різних націй та віровизнань, необхідним був символ, який надавав би їм відчуття єдності, цілісності та належності до однієї нації. Саме таким символом є Біблія і її одвічні істини, а Бог – охоронець нації.

Важливість Біблії для американського суспільства беззаперечна. Більшість американців стверджує, що релігія відіграє "дуже важливу роль" у їхньому житті, про що свідчать дослідження, здійснені 2002 року *Pew Global Attitude Project* [19]. На зразок того, як на зорі народження нової держави її засновники цитували Святе Письмо з метою донести до своїх громадян те, що вони, вихідці з різних країн, становлять єдину державу, збудовану на засадах рівності та демократії, сьогодні, в час могутності та зрілості Сполучених Штатів, президенти звертаються до Біблії, щоб вселити в своїх громадян переконання, що вони рівні у своєму прагненні брати участь у політичному житті суспільства.

Президент Джордж Буш-молодший (2001–2009) завоював прихильність серед населення цієї держави через певні реформи, які він провів у економічній, освітній, медичній та соціальній сферах, а після терористичних нападів 11 вересня 2011 року оголосив глобальну війну проти тероризму. У цей нелегкий для американців період його палкі промови стали невичерпним джерелом натхнення для всієї нації. Їх навіть називають "героїчними": "President Bush became the rhetor as hero talking about the hero as rhetor. Rhetorical heroism was in full force that day" [13, p.11]. Біблія, яку Президент неодноразово цитує у своїх промовах, стає тим чинником, який надає сили та єдності американцям проти холодного ворога тероризму, ще раз наголошує на ідеалах демократії та рівності не лише в межах американського, а й глобалізованого суспільства.

Матеріалом дослідження слугують перша та друга інавгураційні промови Джорджа Буша-молодшого. У дискурсі мовної особистості Президента ці прецедентні тексти представлено за допомогою прямого і трансформованого цитування, проте, зважаючи на велику популярність Біблії в США, вони є відомі для широкої аудиторії слухачів та посідають значне місце в їхній свідомості. Вони, як стверджує Ю. Н. Караулов, є своєрідними "показниками", які визначають особливе "русло", певний "канал", яким думка, що розвивається мовною особистістю, ніби вливається в широкий "ментальний контекст" духовного арсеналу слухача [5, с. 230]. На основі вибірки ми доходимо висновку, що в промовах президента трапляються біблійні фрази як трансформовані, так і без жодних змін, окремі біблеїзми та власні назви, а також фразеологічні одиниці біблійного походження.

Зауважимо, що інавгураційна промова політиків США характеризується використанням лексики, яка визначає традиційні ідейні цінності та національні ментальні особливості американського суспільства. В цих промовах розглянуто універсальні та державні цінності. Кожен новообраний президент повинен вселити у свій народ надію на краще майбутнє та віру в успіх своєї діяльності як державного лідера. А саме таким невичерпним джерелом віри та надії є для американців Біблія.

Одним із вартісних джерел для цієї розвідки стала "Перша інавгураційна промова" Джорджа Буша-молодшого, яку він виголосив 20 січня 2001 року та у якій наголосив на ідеалах демократії та свободи. Даючи обіцянку на вірність та закликаючи американців до створення єдиної нації справедливості та рівних можливостей, а також наголошуючи на тому, що така робота їм до снаги, Президент підкреслив: "I know this is in our reach because we are guided by a power larger than ourselves who creates us equal in His image" [17]. Біблійна фраза *in our image* – ключова щодо розуміння християнської релігії, бо означає, що Всевишній створив людину на свою подобу, про що свідчить текст Біблії (Генезис 1:26): "And God went on to say: Let us man make in our image, according to our likeness, and let them have in subjection the fish of the sea and the flying creatures of the heavens and the domestic animals and all the earth and every moving animal that is moving upon the earth" [14, p.10]. Президент намагається у своїй промові вживанням фрази *in His image* підкреслити божественне походження людей і їхню відповідальність за свої вчинки. Трапляються біблеїзми, які піддаються певній лексичній чи граматичній трансформації, а також окремі дуже стислі біблеїзми, які сприймаються так, як їх подано в Біблії, іноді з незначною заміною компонентів, як у нашому прикладі, де *our* замінено на *His*.

У питаннях про обов'язки уряду щодо національної безпеки та охорони здоров'я, громадських прав та системи освіти, Президент наголошує на тому, що кожен громадянин повинен брати участь у вирішенні цих питань, подавши руку допомоги знедоленим та нужденним. У цьому контексті Буш-молодший знову звертається до Біблії: "And I can pledge our nation to a goal: When we see that wounded traveler on the road to Jericho, we will not pass to the other side" [17]. Таке висловлювання є алюзією на біблійну притчу, яку ми знаходимо в Євангелії від Луки 10:30-37 [14, p. 1130]. Цю притчу Ісус розповів одному єврейському законнику, який спитав Христа про те, кого можна вважати "ближнім". У притчі йдеться про чоловіка, якого дорогою до Єрихону пограбували і скривдили розбійники та покинули на шляху. Священик та левіт, побачивши напівживого, оминули його. По тому його побачив самаритянин та змилосердився над скривдженим: він перев'язав йому рани, посадив на свого осла, знайшов йому нічліг і доглядав за ним, а наступного дня, від'їжджаючи, заплатив господареві, щоб той доглядав за пораненим. Як відомо, євреї ненавиділи самаритян, навіть не сідали з ними разом за один стіл і намагалися не розмовляти з ними. Образ самаритянина – образ людини, яка допомагає та підтримує інших (особливо бідних та нужденних), незалежно від того, знайомі вони чи ні, часто собі на шкоду, але завжди безкорисливо. Тож, звертаючись до біблійного контексту у своїй промові, Президент намагається наголосити на тому, що лише завдяки любові до ближнього можна досягти єдності та добробуту нації, цим ще раз підкреслюючи право громадянина брати участь у керівництві своєю державою.

У цьому ж контексті Президент цитує рядки, які Джон Пейдж (відомий політичний діяч та губернатор штату Вірджинія) написав Томасу Джефферсону перед його інавгурацією: "We know the race is not to the swift nor the battle to the strong. Do you not think an angel rides in the whirlwind and directs this storm?" У Біблії в Книзі Еклезіаста 9:11 зустрічаються

рядки: “I returned to see under the sun that the swift do not have the race, nor the mighty ones the battle, nor do the wise also have the food, nor do the understanding ones also have the riches, nor do even those having knowledge have the favor; because time and unforeseen occurrence befall them all” [14, p. 766]. Цією цитатою Президент ще раз звертає увагу на те, що не завжди перемагає сильніший; не завжди торжествує справедливість; часто обставини чи випадки стоять на шляху до мети. Тож він наголошує на обов’язку кожного громадянина служити один одному, а, отже, служити нації, і тим виконувати волю Божу, адже Його великий задум втілюється завдяки виконанню обов’язків кожним. Очевидно, коли Джон Пейдж писав свої рядки, йшлося про здобуття незалежності США від Великої Британії. Вибороти незалежність у сильнішої на той час Великобританії було нелегким завданням, проте американці, об’єднані великою метою, все ж досягли своєї цілі з волі Господньої. Ця цитата є актуальною і сьогодні, адже, як і їхні праотці, сучасні американці повинні наполегливо працювати на благо своєї країни, щоб втілити Господній задум – створити добробут та мир у державі.

Окремі біблеїзми так глибоко увійшли в мовний побут, що їхня, так би мовити, “біблійність” невідчутна [4, с. 103]. Наприклад, біблеїзм *scapegoat* Дж. Буш-молодший метафорично вживає у такому контексті: “Encouraging responsibility is not a search for scapegoats, it is a call to conscience” [17]. Цей біблеїзм видається нам добре відомим і описує людину, на яку переносять чужу провину, відповідальність за вчинки інших, яка відповідає за чужі гріхи [7, с. 243]. *Webster’s New Twentieth Century Dictionary of the English Language* подає таке визначення цього біблеїзму та його первісне значення: “Scapegoat, n. [from escape and goat] 1. a goat over the head of which the high priest of the ancient Jews confessed the sins of the people on the Day of Atonement, after which it was allowed to escape: Lev. XVI. 8-22. 2. A person, group, or thing that bears the blame for the mistakes or crimes of others or for some misfortune due to another agency” [16, p. 1616]. За Біблією, в День Спокути до первосвященика – Авраама, брата Мойсея – приводили двох козлів. Він кидав жереб і за його вибором одного з козлів приносили в жертву, а на іншого первосвященик символічно покладав гріхи всього єврейського народу, після чого козла виганяли в пустелю (Левіт 16:20-22). Козел символізував віднесення людських гріхів в незаселену землю. Ось, до прикладу, рядки з Біблії: “And Aaron shall cast lots upon the two goats; one lot for the Lord, and the other for the scapegoat” [20]. Отже, Президент вживає цитований біблеїзм із прагматичною метою, заохочуючи кожного американця до відповідальності перед своєю родиною, громадою та державою, адже саме виконання своїх обов’язків і робить їх вільними.

Ще одним цікавим джерелом для розвідки стала “Друга інавгураційна промова” Джорджа Буша-молодшого, яку він виголосив 20 січня 2005 року. Тут він зосередив увагу на трагічній події 11 вересня 2001 року та війні в Іраку. Говорячи про найдорожче у житті народів – свободу, волю, рівність – Президент використав біблеїзм *the same yesterday, today, and forever* [18]. У ньому для людей, які обізнані з Біблією, є зрозумілою дуже сильна алюзивна конотація, оскільки в Біблії (Hebrews 13:8) йдеться про Ісуса Христа: “Jesus Christ is the same yesterday and today, and forever” [14, p. 1303]. Алюзивна конотація допомогла Президентові підкреслити вагомість події зі згадкою про Ісуса Христа. Хоча саме ім’я Бога не було згадано, алюзивний контекст зрозуміли усі.

Цікавим є і випадок вживання слова *sabbatical* в уже цитованій промові. Ця лексична одиниця має значення, пов’язане з життям науковців, хоча первісне значення цього слова було зовсім інше. *Webster’s New Twentieth Century Dictionary of the English Language* подає таке тлумачення слова *sabbatical* та його архаїчного вживання: *Sabbatical*, *Sabbatic, a*.1. *per-*

taining to or resembling the Sabbath. 2. [-*s*] *bringing period of rest that recurs in regular cycles; as a sabbatical leave . Sabbatical year; (a) among the ancient Jews, every seventh year, in which according to Mosaic law, the land and vineyards were to remain fallow and debtors were to be released; (b) a year or half year of absence for study, rest or travel, given every seven years to teachers, in some colleges and universities* [16, p. 1591]. У Біблії слово *sabbath* простежуємо у Книзі Буття 20:8 серед десяти заповідей, які Господь передав єврейському народові через Мойсея, а саме – в четвертій Заповіді: "Remembering the sabbath day to hold it sacred" [14, p. 93]. Ось як тлумачать це слово *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language: Sabbath, n. [ME, sabat; L. sabbatum; Gr. sabbaton, Heb. shabath, to rest from labor] 1. the day set apart in the fourth commandment of the decalogue to be observed as a day of rest from all secular labor and employment. This was originally the seventh day of the week (Saturday), as the day on which God rested from the work of creation; and this day is still observed by the Jews and some Christians as the Sabbath* [16, p.1591].

Тож саме в такому розумінні – не відпустки для науковця, а відносного спокою душі – вживає Президент цей вислів, говорячи про жахливу подію 11 вересня.

До біблеїзмів належать також власні імена, що простежуємо в Біблії, оскільки вони виконують не лише функцію називання, а й створюють певний асоціативний контекст. Коли читаємо речення з промови Президента: "The edifice of character is built in families, supported in communities with standards, and sustained in our national life by the truths of Sinai, the Sermon on the Mount, the words of the Koran, and the varied faith of our people" [18] , то одразу ж Синай асоціюється з власною назвою, *the Sermon on the Mount* – із Нагірною проповіддю Ісуса Христа. У Старому Завіті у Книзі Вихід 20 Господь вручив Мойсеєві кам'яні скрижалі в пустелі на горі Синай. На скрижалях було записано десять заповідей, яких мав дотримуватись народ. У Новому Завіті в Євангелії від Матвія у 5, 6 та 7 главах йдеться про те, що одного разу Ісус Христос піднявся на гору і почав навчати своїх учнів та народ заповідей блаженства. Проповідь, з якою Ісус звернувся до народу, називають "Нагірною проповіддю". Вона стала основою вчення Ісуса Христа. Разом із "Десятьма заповідями", які Бог дав людям за часів Старого Завіту, "Нагірна проповідь" є важливим путівником життя людей. Тож, використовуючи у своїй промові біблійні алюзії, Дж. Буш-молодший намагається нагадати американцям про основні закони, яких необхідно дотримуватися.

Наступний біблійний вираз Буш-молодший використовує у своєму зверненні без змін: "*America, in this young century, proclaims liberty throughout all the world, and to all the inhabitants thereof*" [18]. У Біблії ми знаходимо його у Старому Заповіті в Книзі Левіта 25:10: "*And you must sanctify the fiftieth year and proclaim liberty in the land to all its inhabitants*" [14, p. 152]. Як бачимо, Президент заради емоційного посилення додав вислів *all the world*, що можемо розглядати як контекстуальне розширення і посилення. Надзвичайно урочистої хвилини в житті США, коли було зачитано Декларацію про незалежність і голосні дзвони сповіщали про цю визначну подію, Президент використав фразу *all the world* для емоційного посилення контексту. Отже, сам біблеїзм не трансформовано, але контекстуальне розширення підсилює його експресивно-емоційну функцію.

До біблійної тематики можемо зачислити вислови, які безпосередньо в Біблії не простежуємо, проте контекстуально вони цілковито їй відповідають. Згідно з лексикографічними джерелами, основне значення виразу *the Maker of Heaven*, який Буш-молодший використовує у своїй промові, – урочиста назва християнського Бога. Одне зі значень *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language: heaven 5. in*

theology, the place where God and his angels are, variously conceived of us as the place where the blessed will live after death: often used in exclamations of surprise, protest, etc.: as, Heavens!, for heaven's sake!, good heavens! слова *heaven* у [16, p. 838]. Слово *maker* використано у значенні *God*, про що свідчить тлумачення цього слова у *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language:maker* [M-] God [16, p. 1088].

У зверненні Президент цитує слова найулюбленішого народом колишнього президента Авраама Лінкольна: "Those who deny freedom to others deserve it not for themselves; and, under the rule of a just God, cannot long retain it" [7]. Хоча цитовані рядки не простежуємо в Біблії, проте вживання у реченні врочистої назви Бога та той факт, що слова сказані А. Лінкольном – одним із найвидатніших ораторів в історії США, чиєю настільною книгою було Святе Письмо, – можна також вважати біблеїзмом.

Аналіз біблеїзмів у промовах Джорджа Буша-молодшого дає змогу ще раз переконатися у важливості Святого Письма для американського народу. Біблія і тепер слугує прецедентним текстом для ораторів сьогодення, який вони застосовують у своїх зверненнях із прагматичною метою, використовуючи біблеїзми різного рівня – від окремої лексеми до цілих речень.

---

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – М. : Сов. энциклопедия, 1969. – 607 с. 2. Бирих А. Из истории русских библейских выражений / А. Бирих, Й. Матешич / Русский язык за рубежом. – 1994. – № 5–6 . – С. 41–46. 3. Енциклопедія сучасної України / головна редколегія: Дзюба І. М. та ін. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Т. ІІ. – 871 с. 4. Зорівчак Р. П. Біблеїзми у нашому мовленні / Р. П. Зорівчак // Кримська Світлиця. – 2006. – № 38. – С. 103. 5. Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. – М. : Наука, 1987. – 261 с. 6. Климентова О. Українська біблійна критика та засоби вербальної сугестії / О. Климентова // Вісник КНУ ім. Тараса Шевченка. Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика. – Київ : Київський університет, 2011. – № 22. – С. 41–46. 7. Клюкина Т. П. Литературные аллюзии, образы и цитаты в английском языке: справочное пособие / Т. П. Клюкина. – М., 1990. – 346 с. 8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [ред. А. Волков]. – Чернівці : Золоті Литаври, 2001. – 636 с. 9. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. И. Ярцева. – М. : Сов. Энциклопедия, 1990. – 685 с. 10. Словник української мови / редколегія : І. К. Білодід та ін. – К. : Наук. думка, 1970. – Т. 1. – 799 с. 11. Черкас Н. В. Мовно-стилістичні засоби відображення біблійних мотивів у повоєнному американському романі : дис. … кандидата філол. наук: 10.02.04 / Черкас Наталія Володимирівна. – Львів, 2004. – 227 с. 12. Rastorgueva T. A. History of English / Rastorgueva T. A. – M. : Vyssaya škola, 1983. – 347 p. 13. Michael J.Hyde. The Rhetor as Hero and the Pursuit of Truth: The Case of 9/11 / J.Hyde Michael / Rhetoric and Public Affairs, 2005. – Vol. 8. – № 1. – P. 1–30. 14. New World Translation of the Holy Scriptures. – Brooklyn : Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc., 1981. – 1469 p. 15. Nelson's New Illustrated Bible Dictionary / Completely revised and updated edition / General Editor R. F. Youngblood. – Neshville, Atlanta a. o.: Thomas Nelson Publ., 1995. 16. Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language. Second Edition. – General Supervision Jean L. McKechnie. – New York. The Publishers Guild, Inc., 1958. – 2129 p., 164 p. 17. First Inaugural Address http://www.presidentialrhetoric.com 18. Second Inaugural Address http://www.presidentialrhetoric.com 19. http://www.pewglobal.org 20. www.biblegateway.com

ФУНКЦИИ БИБЛЕИЗМОВ В РЕЧАХ ДЖОРДЖА БУША-МЛАДШЕГО

Виктория Четайкина

Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Университетская, 1, Львов, Украина, 79000;
e-mail: vikapppp@rambler.ru

Проанализированы прагматические функции библеизмов в речах сорок третьего Президента США – Джорджа Буша-младшего, а также его искусное употребление Библии как прецедентного текста. Исследованы и изложены прагматические функции библеизмов, употребленных без каких-либо изменений, трансформированных библеизмов и собственных имен библейского происхождения, употребленных в первой и второй инаугурационных речах Джорджа Буша-младшего.

Ключевые слова: библеизмы, прецедентный текст, языковая личность, цитирование, прагматика, риторика.

THE FUNCTIONS OF BIBLICAL WORDS AND PHRASES IN THE SPEECHES OF GEORGE W. BUSH

Viktoriya Chetaykina

Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: vikapppp@rambler.ru

The article focuses on the analysis of the pragmatic functions of biblical words and phrases in the speeches of the US President George W.Bush and his masterly use of the Bible as a precedent text. The paper expounds on the pragmatic functions of direct quotations and transformed biblical phrases as well as proper names of biblical origin used in the first and second inaugural speeches of the President.

Keywords: biblical phrases, speech personality, precedent text, citation (quoting), pragmatics, rhetoric.

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО І КОНТРАСТИВНА ЛІНГВІСТИКА

УДК 821.161.2-1/-9.09“18/19”І.Франко:82(100=111)

СПРИЙНЯТТЯ ТВОРЧОСТІ ТА ОСОБИСТОСТІ ІВАНА ФРАНКА В АНГЛОМОВНОМУ СВІТІ

Роксолана Зорівчак

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів,Україна, 79000;
e-mail: rvzori@ukr.net

Розвідка має значною мірою бібліографічний характер. Досліджено сприйняття творчості та особистості Івана Франка в англомовному світі. Найбільше уваги зосереджено на перекладах П. Канді, Віри Річ та Роми Франко. Звернено увагу також на англомовні наукові праці, присвячені окремим аспектам творчості І. Франка.

Ключові слова: Іван Франко, творчість, проза, поезія, інтелектуальний, переклад, українська мова, англійська мова.

Іван Франко – Вчитель і Батько нації, наш письменник-мислитель, геній-універсаліст ренесансного мірила. “Від каменя – й до хмар!” – саме таким, від земного каменя й до хмар, видається титанічний розмах праці І. Франка. Здається, немає такої місцини в світовій культурі, куди не сягнув би він зором душі. Творчість І. Франка, безперечно, заслуговує всесвітнього визнання. Не виняток і англомовний світ.

Відтворювати Франкові твори по-англійському – завдання надскладне. Те реальне буття, що в добу письменника було самозрозумілим, бо відбувалося на очах або зберігалося в пам’яті його сучасників, – тепер вимагає пояснень, уточнень, зокрема для англомовного читача, який загалом дуже мало знає про Україну. У Франкових творах – чимало одиниць, дуже складних щодо відтворення їхніх контекстуальних функцій засобами англійської мови. Це, передусім, фразеологічні одиниці – дивно соковиті й різноманітні (не забуваймо про монументальну працю І. Франка “Галицько-руські народні приповідки”). Не легко впоратися навіть дуже досвідченому перекладачеві з Франковими словесними образами, словами емоційно-оцінкової експресії, реаліями, прикладковими сполученнями, пареміями, семантично значущими власними назвами, повторами, дуже цікавими діалектизмами тощо. І, мабуть, найскладніше – для людей іншої епохи та зовсім іншого способу життя – відтворити глибоко схоплену письменником своєрідну ментальність нації. Нелегке завдання також – відтворити іскрометний гумор І. Франка. Перед перекладачами постає проблема максимального збереження мелодійності, лексичної самобутності, синтаксично-фразової своєрідності Франкового мовлення.

Англійською мовою перекладено чимало художніх творів І. Франка, віршових та прозових. З огляду на поширеність англійської мови, це надзвичайно важливо. Першими популяризаторами творів І. Франка в англомовному світі були українці або люди, яких доля

© Зорівчак Р., 2013